

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **M. S.,** zastoupeného Mgr. Alenou Tichou, advokátkou se sídlem v Jablonci Nad Nisou, Liberecká 3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 3. 2004, č. j. 46 Az 617/2003 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 4. 2003, č. j. OAM-10322/VL-10-P11-2001, nebyl žalobci udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo žalovaným rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze, která byla rozsudkem ze dne 16. 3. 2004, č. j. 46 Az 617/2003 - 23 jako nedůvodná zamítnuta .

V kasační stížnosti stěžovatel namítá nesprávné posouzení právní otázky dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (s. ř. s.). Stěžovatel uvádí, že v řízení před žalovaným správním orgánem uvedl důvody,

pro které opustil vlast, když nebyl schopen vrátit vypůjčené peníze a měl obavy z jejich vymáhání, tento stav vyústil ve fyzické napadení a výhružky zabitím pokud dluh nezaplatí. Na policii se neobrátil, neboť tato je zasažena obrovskou korupcí a slouží zájmům různých vyděračských skupin. Za této situace, kdy státní orgány nejsou schopny ochránit jeho život a zdraví a poskytují ochranu kriminálním živlům, rozhodl se zajistit si svoji bezpečnost odchodem ze země. Dále uvádí, že je nemocný – trpí hepatitidou typu B a C, musí dodržovat dietu a potřebuje specializovanou lékařskou péči. V Bělorusku se žádného léčení bez poskytnutí úplatků nemohl domoci, nemohl dodržovat dietní režim, neboť neměl práci a pravidelný příjem. Těmito skutečnostmi se však krajský soud nezabýval. Skutečným důvodem jeho žádosti o azyl byla tedy elementární neschopnost běloruských státních orgánů zajistit mu bezpečnost před kriminální činností soukromých osob a tolerování a podporování korupce v řadách policie. Na základě výše uvedeného se proto domnívá, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení azylu dle § 12 nebo § 13 zákona o azylu a s ohledem na jeho zdravotní stav také podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Na území Běloruska se vrátit nemůže, neboť by tím byl ohrožen jeho život. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení; součástí podané kasační stížnosti je i návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Praze, byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný ve věci řízení o podané kasační stížnosti plně odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení. K tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti žalovaný uvádí, že stěžovatel nebyl ve své zemi ohrožen pro uplatňování politických práv a svobod, své polické názory, rasu, národnost, náboženství či příslušnost k určité sociální skupině. Pokud jde o zdravotní stav stěžovatele, žalovaný uvádí, že tuto skutečnost stěžovatel v rámci správního ani soudního řízení nikdy nezmínil. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou, stejně tak i návrh na přiznání odkladného účinku a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti věcně rozhodováno bez prodlení po jejím předložení Nejvyššímu správnímu soudu a po nezbytném poučení účastníků řízení, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu dne 19. 10. 2001. V žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že není a nebyl členem žádné politické strany a nebylo a není proti němu vedeno trestní stíhání. Svoji vlast opustil pro problémy s věřitelem, v Bělorusku neměl práci, a proto si vypůjčil peníze, které však nemohl vrátit. Věřitel na něm dluh vymáhal za pomocí mafie, přičemž došlo k fyzickému napadení stěžovatele. Proto se rozhodl odjet do České republiky, vydělat si zde peníze a dluh vrátit. Česká republika je pro něj cílovým státem, chtěl by zde pracovat. Při pohovoru k žádosti o udělení azylu, konaném dne 28. 1. 2003 stěžovatel uvedl, že do České republiky přijel poprvé v r. 1997 a to za prací, byl kontrolován cizineckou policií a dostal zde zákaz

pobytu. V květnu 1998 odjel z ČR na Ukrajinu, následně pak střídavě pobýval na Ukrajině a v Bělorusku. Do České republiky přijel z Ukrajiny v říjnu 2001, měl 20-ti denní vízum a 18. dne požádal o azyl, když se o této možnosti dozvěděl od známých z Ukrajiny, se kterými v ČR pracoval. Jeho cílem je vydělat si zde peníze na zaplacení dluhu, měl zde již slíbenou práci a po příjezdu začal ihned pracovat. V Bělorusku si vypůjčil peníze na úhradu svých předchozích dluhů, tyto však nesplácel. Věřitel po něm peníze vymáhal, poslal na něj vymahače, kteří jej zbili. Napadení policii nenahlásil, neboť by to bylo z jeho strany hloupé, když policie je s takovými lidmi, jako je jeho věřitel propojena. Na dotaz správního orgánu, proč si vypůjčil takovou sumu peněz (1700 USD), když věděl, že je nebude moci vrátit, stěžovatel odpověděl, že chtěl odjet za prací do Portugalska, ale nezískal vízum a tak odjel do ČR. V Bělorusku se pokoušel najít si lépe placenou práci, ale vyžadovali po něm úplatek a neměl jistotu, že by nebyl po čase z důvodu snižování stavu propuštěn. Jiné problémy než ty které uvedl v Bělorusku neměl. Na dotaz jak si představuje svoji budoucnost odpověděl, že si je vědom toho, že nemá šanci dostat azyl, pouze se bojí toho, že jeho věc bude rozhodnuta brzy a on ještě nevydělal dostatek peněz.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 4. 2003, č. j. OAM-10322/VL-10-P11-2001, rozhodl o neudělení azylu z důvodu nesplnění podmínek dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného, podané ke Krajskému soudu v Praze stěžovatel zopakoval důvody, jež ho vedly k podání žádosti o azyl (problémy s vymahači dluhu a mafií) a v obecné rovině namítl porušení procesních ustanovení zák. č. 71/1967 Sb., správní řád, když tvrdil, že se žalovaný jeho žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, nezjistil přesně a úplně skutkový stav a neopatřil si dostatek důkazů pro své rozhodnutí, stav věci nebyl spolehlivě zjištěn, nebylo provedeno řádné zhodnocení důkazních prostředků a rozhodnutí není přesvědčivé. Dále tvrdil, že jsou u něj naplněny zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a existuje u něj překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť v jeho zemi panují poměry, jež mu nedovolují vrátit se zpět.

Krajský soud v Praze dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného v rozsahu námitek, uplatněných stěžovatelem, ke stejnému skutkovému a právnímu závěru jako žalovaný správní orgán a protože napadené rozhodnutí žalovaného netrpělo nezákonností, žalobu jako nedůvodnou zamítl. Z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplynulo, že námitka ohledně nedostatečně zjištěného stavu věci a procesních pochybení byla uplatněna pouze v obecné rovině, přičemž z obsahu předloženého spisu vyplynulo, že si žalovaný opatřil dostatek podkladů k objasnění skutečného stavu věci a důkazy použité jako podklad pro rozhodnutí žalovaného poskytly možnost spolehlivého zjištění stavu věci a představují dostatečný podklad pro rozhodnutí. Důvody uplatněné žalobcem (potíže stěžovatele se soukromými osobami, nezaměstnanost a ekonomická situace v Bělorusku) nezakládají důvod pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu nebyly dány ani důvody pro udělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu. Ohledně překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu soud uzavřel, že stejně jako žalovaný neshledal u stěžovatele existenci taxativně uvedených překážek vycestování.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Praze v mezích uplatněného důvodu dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželu azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikován nesprávný právní závěr, popřípadě je aplikován správný právní názor, který je však nesprávně vyložen.

Nejvyšší správní soud taková pochybení v napadeném rozsudku soudu neshledal. Krajský soud v Praze při vlastním přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu správně vyšel ze skutkového a právního stavu, jenž existoval v době rozhodování žalovaného správního orgánu, a zabýval se všemi výroky napadeného rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu posoudil soud právní otázku v předcházejícím řízení správně a stejně tak je výrok rozhodnutí krajského soudu, obdobně jako napadené rozhodnutí žalovaného, dostatečně odůvodněn.

Nejvyšší správní soud považuje za nutné předeslat, že azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Nejvyšší správní soud proto k námitce stěžovatele, že soud prvního stupně nesprávně zhodnotil aplikaci ustanovení § 12 zákona o azylu konstatuje, že jeho důvody uvedené v průběhu řízení o udělení azylu – tj. obavy z vydírání a pronásledování soukromými osobami pro nezaplacený dluh nejsou v daném případě zákonnými důvody pro udělení azylu na území České republiky, jež jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 12 zákona o azylu . V případě stěžovatele pak nejsou dány ani důvody pro udělení azylu dle § 13, resp. § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud s odkazem na rozhodnutí krajského soudu i na rozhodnutí žalovaného dospěl k závěru, že skutečnosti uváděné stěžovatelem nejsou ani důvodem překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Dle § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí. Pokud tedy stěžovatel v kasační stížnosti uvádí skutečnosti týkající se jeho zdravotního stavu a tvrdí, že jsou u něj z tohoto důvodu splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, jedná se o nové skutečnosti, které stěžovatel neuvedl ani v řízení před správním orgánem, ani v řízení před krajským soudem. S ohledem na citované ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. k nim proto Nejvyšší správní soud v tomto řízení nepřihlížel.

Žalovaný a následně i soud se tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nedopustily.

Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti..

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu